

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 18-19 квітня 2019 року)

**Суми
2019**

Крістіна Попова,

студентка Навчально-наукового інституту іноземних мов

Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького

СЕМАНТИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕМОТИВІВ СУЧАСНОГО НІМЕЦЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ЛЕКСИКОНУ

Молодіжний лексикон є характерною ознакою сучасної культурно-історичної епохи Німеччини. Це – цікавий феномен лінгвістики, вживання якого залежить від певних вікових категорій та зумовлене соціальними, тимчасовими і просторовими рамками. Через особливості підліткового віку та періоду юності, молодіжна мова насичена великою кількістю емотивів, які виражають різноманітні почуття та емоції.

Актуальність дослідження визначається тенденцією активізації лінгвістичних розвідок у сфері неофіційної комунікації на сучасному етапі розвитку мовознавства.

Матеріалом для написання тез послуговували праці О. В. Скрипченка, С. Д. Максименка, О. В. Позднякова, О. В. Шапочкіної, Є. Моштага, а також 400 лексичних одиниць молодіжного лексикону, дібраних методом суцільної вибірки зі словників молодіжної лексики та журналів для молоді.

Метою дослідження вивчення семантичної характеристики особливостей німецького молодіжного лексикону. Поставлена мета передбачає виконання таких завдань:

- з'ясувати зміст понять «почуття» та «емоції»;
- визначити лексичні засоби вираження емоцій та почуттів;
- розглянути класифікацію варіацій німецької молодіжної емотивно забарвленої мови.

Характерна особливість емоцій і почуттів полягає в тому, що вони цілковито захоплюють особистість. Здійснюючи майже блискавичну інтеграцію, тобто об'єднання в ціле всіх функцій організму, емоції сигналізують про корисні

або шкідливі впливи на людину, завдяки чому мають універсальне значення для життя організму. Охоплюючи всі різновиди переживань людини – від глибоко травмуючих страждань до високих форм радості та соціального відчуття життя, емоції стають як позитивним чинником у життєдіяльності, підносячи активність організму, так і негативним, пригнічуючи всі його функції [3, с. 197].

Емоції – це особливий клас психічних процесів і станів, пов'язаний з інстинктами, потребами й мотивами, що відображають у формі безпосереднього тимчасового переживання (задоволення, радості, страху тощо) значущість для життєдіяльності людини явищ і ситуацій, які діють на неї [1, с. 220]. Почуття трактується дослідниками як стійке емоційне ставлення людини до явищ дійсності, яке відображає значення цих явищ відповідно до її потреб і мотивів. Почуття виділяють у сприйнятій і уявній дійсності, які становлять для людини стабільну потребнісно-мотиваційну значущість [1, с. 219].

За допомогою мови людина не лише висловлює свої думки, а й свої почуття, ставлення до висловлюваного. Експресивна функція мови є ширшою за змістом і визначається як здатність виражати емоційний стан мовця, його суб'єктивне ставлення до позначуваних предметів і явищ дійсності [2].

Специфіка молодіжного мовлення полягає в тому, що його лексикон відображає внутрішній світ і сприйняття оточуючого середовища представників соціально-вікової групи, яка вважається проміжним етапом між дитинством і зрілістю. У лексиці досліджуваного мовного феномену відображується складна, багатогранна гама почуттів і вражень молодих комунікантів, процесів їх фізичного та духовного розвитку, формування світогляду та становлення особистості [5, с. 242].

Підхід до мовних засобів вираження емоцій із лінгвістичного погляду може бути різним. Мовець може вибрати будь-який спосіб вираження емотивності: номінацію (назва почуття), дескрипцію (опис внутрішнього стану), експресію (вираження почуття за допомогою одиниць усіх рівнів мови). [4, с. 41]

Характеризуючи молодіжні висловлення, ми можемо розподілити їх за понятійними групами: здивування та захоплення, небажання, протест,

байдужість, перебільшення, доведення своєї думки, погроза. Багато чинників впливає на роль молодіжного сленгу. До них належать передусім національні мовні традиції, поняття мовної культури, урбаністичні процеси, характер іншомовного впливу, особливості (фонетичні, лексичні, граматичні) будови мови, специфіка мовної орієнтованості медійного середовища, державний статус мови тощо. [2].

У сучасному німецькому молодіжному мовленні існують різноманітні лексичні засоби вираження емоції та почуттів. Сюди належать: вульгарна лексика, наприклад, Brotgehirn – Idiot, dummer Mensch (100% Jugendsprache 2017), вигуки – Ruf ma! – Aufforderung, sich zu melden (100% Jugendsprache 2017), епітети – schneidig – toll (100% Jugendsprache 2017), а також прикметники, наприклад, fame – toll, super, berühmt (Das kleine Wörterbuch der Jugendsprache), прислівники – schmandig – ekelig, schmierig (100% Jugendsprache 2017), іменники – Klopskind – dumme Person (100% Jugendsprache 2017) із семою емоційної оцінки.

Оскільки німецьке молодіжне мовлення є компонентом множинної структури німецької мови та окремим соціолектом, різновидом побутово-розмовної мови молодого покоління, розглянемо класифікацію його компонентів або варіацій: 1) персоніфіковані узагальнення – der Expresschecker – Mensch mit schnellem Durchblick, intelligenter Mensch (Jugendsprache oder bis zum Anschlag zugetextet ...); 2) «модні прикметники», які виражають ставлення до гарних або поганих речей, почуття задоволення чи розчарування, як awkward – peinlich, unangenehm; bambus – cool, krass (100% Jugendsprache 2017); 3) кліше та сталі вирази, які є влучними, дотепними та містять умовивод, пораду, наказ, попередження або констатацію факту, накшталт, Chill' deine Nuggets! – Beruhig' dich! (100% Jugendsprache 2017); 4) експресиви, що іноді можуть містити нецензурні слова [6, с. 142], наприклад, IDES – Ist das ein Scheiß (100% Jugendsprache 2017).

Психологічні особливості представників соціально-вікової групи «молодь» виявляються також у зоосемії – використанні назв тварин на

позначення людей (дані лексеми мають переважно іронічне забарвлення) [5, с. 241] – Freshdachs – Eine freche Person, die fresh wirken will (100% Jugendsprache 2017).

У процесі творення молодіжної лексики спостерігається також тенденція до економії мовних засобів. Як відомо, одним з лінгвістичних законів розвитку лексики є рух від розчленованої форми до більш чи менш монолітної, нерозчленованої. Це знаходить своє вираження в заміні словосполучень однослівними найменуваннями як більш економними за формою. Зазначена тенденція, що веде до згущення змісту в межах одного-двох слів, простежується в молодіжному слензі [5, с. 242]., наприклад, Nakuna Matata – Stress dich nicht, alles wird gut! (100% Jugendsprache 2017)

Наступною специфічною особливістю німецького молодіжного сленгу є надмірне використання гіперболізмів – megativ – Mischung aus mega und positiv (100% Jugendsprache 2017). Метафоричність, експресивність і емоційність сленгізмів нерідко підсилюються за допомогою подвійної предикації [5, там само], наприклад, zauberschön – wunderschön (100% Jugendsprache 2016).

Характерною рисою досліджуваного вокабуляру є особливі форми привітань і звертань як результат експериментаторства, притаманного молодіжному спілкуванню [5, там само], наприклад, Digga! Diggah! Digger! – Freund! (100% Jugendsprache 2017).

Отже, при дослідженні емотивних значень німецького молодіжного лексикону основне значення надається лексичній семантиці. Емоції та почуття можуть передаватись не просто словами, що називають емоції, а й іншими способами творення нових слів. Різноманітність лексичних засобів вираження емоцій спричинена тим, що головною ознакою емотивно забарвленої лексики є вираження суб'єктивного ставлення мовця до певного об'єкту. Вивчення лексикону німецької молоді набуває популярності в умовах міжкультурного спілкування, сприяє розумінню унікальності національної картини світу, надає умови для об'єднання молоді в активний діалог культур.

Список використаних джерел:

1. Загальна психологія : підручник / [Скрипченко О. В., Долинська Л. В., Огороднійчук З. В. та ін.]. – К. : Либідь, 2005. – 464 с.
 2. Коваленко Ю. В. Молодіжна лексика у німецькій мові [Електронний ресурс] / Ю. В. Коваленко. – Режим доступу : <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/30539/1/Kovalenko%20Yu.V.%20Molodizhna%20leksyka.pdf>
 3. Максименко С. Д., Соловієнко В. О. Загальна психологія : навч. посіб. – К. : МАУП, 2000. – 256 с.
 4. Моштаг Є. Мовні засоби вираження емоцій в українській жіночій мандрівній прозі / Є. Моштаг // Південний архів. Філологічні науки. – 2017. – Вип. 67. – С. 41–44.
 5. Поздняков О. В. Лексико-семантичні особливості німецького молодіжного сленгу / О. В. Поздняков // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер. : Філологічна. – 2012. – Вип. 24. – С. 242-244.
 6. Шапочкіна О. В. Дефініційна характеристика молодіжного сленгу сучасної німецької мови / О. В. Шапочкіна // Наукові записки. Серія «Філологічна» : зб. наук. пр. / [редкол.: Архангельська А. М., Білоус П. В., Вокальчук Г. М. та ін.]. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія». – Вип. 38. – 2013. – С. 140–142.
1. Das kleine Wörterbuch der Jugendsprache : Jugendsprache Lexikon von A-Z [Elektronische Quelle]. – 2018. – Zutritt : <https://jugendsprache.info/jugendsprache-woerter-a/>
 2. Jugendsprache oder bis zum Anschlag zugetextet ... [Elektronische Quelle]. – Zutritt : <http://www.klartextsatire.de/kultur/sprache/jugendsprache.htm>
 3. 100 % Jugendsprache 2016. Deutsch-Englisch : Wörterbuch / [Wortauswahl Verena Vogt]. – München : Langenscheidt. – 2016. – 189 S.
 4. 100 % Jugendsprache 2017. Deutsch-Englisch : Wörterbuch / [Wortauswahl Verena Vogt]. – München : Langenscheidt. – 2017. – 215 S.

Науковий керівник: В. А. Тесля – к. філол. н., доцент кафедри німецької філології Навчально-наукового інституту іноземних мов Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького.